

Daha İyi Bir Dünya İçin Hayırseverlik Zamanı

2021, pandemi ve iklim krizinin tetiklediği afetlere tanıklık ettiğimiz zor bir yıldır. Toplumsal gelişmedeki kazanımlarımızı kaybetmemek için mücadeleye devam ederken bir yandan da krizler karşısında dayanıklılığımızı ve esnekliğimizi artırma imkânı bulduk.

Deneyimleri paylaşmanın daha iyiye ulaşmak için önemli olduğuna inanırım. Sabancı Topluluğu'nun 90 yıllık geçmişinde, her şeyi devletten beklememe anlayışıyla, **hayırseverlik ve toplumsal duyarlılık** her zaman önemli bir yer tutmuştur. Geçtiğimiz iki yıl boyunca yaşadığımız sürecin bir değerlendirmesini yapmak ve geleceğe dair çıkardığımız notları sizlerle paylaşmak amacıyla bu mektubu kaleme alıyorum.

Filantropinin yani **hayırseverliğin özünde insan var** ve tanımı çok net: Dünyada **var olan eşitsizlikleri gidermek, fırsatlara ve imkanlara erişimi daha kısıtlı olanlara destek olmak, kimseyi geride bırakmamak için el uzatmak, harekete geçmektir**. Hem gezegenin hem de insanlığın geleceğinin tehdit altında olduğu bu dönemde gelir dağılımında, toplumsal cinsiyette, aşıya erişimde ve iklim acil durumunun tetiklediği gıdaya erişimde eşitsizliklere tanık oluyoruz. Pandeminin zor kazanılan derslerinin herkes için daha eşit bir geleceğe ulaşmak adına önemli bir fırsat olduğunun farkına varmalıyız.

Eşitsizliklerle mücadelede bir nesil geriye gittik

Pandemide, **her alanda eşitsizliklerin arttığını görüyoruz**. En çok etkilenen grupların başında kadınlar ve kız çocukları geliyor. 2019 yılında toplumsal cinsiyet uçurumunu kapatmak için 99,5 yıla ihtiyaç varken, pandemiyle birlikte bu süre 135,6 yıla çıktı¹. Üzülerek görüyoruz ki, eşitsizlikle mücadelede tam bir nesil geriye gitmiş durumdayız. Ekonomik anlamda pandemiden en çok kadınların yoğun çalıştığı sektörlerin etkilenmesi sebebiyle dünya genelinde 47 milyon kadın ve kız çocuğu aşırı yoksulluğa sürükleniyor. Kadına yönelik şiddet vakalarında ise küresel çapta yüzde 20 oranında artış gözlemleniyor.

11
MİLYON

DÜNYA ÇAPINDA TAM
11 MİLYON KIZ ÇOCUĞU
OKULU BIRAKMA RİSKİYLE
KARŞI KARŞIYA.

DÜNYADA HER 5 KIZ
ÇOCUĞUNDAN 1'İ 18 YAŞINDAN
ÖNCE EVLENDİRİLİYOR;
EVLENEN HER 3 KIZDAN 1'İ İSE
ÇOCUK YAŞTA ANNE OLUYOR.

%8

FİLANTROPİK FONLARIN
MAALESEF SADECE YÜZDE 8'İ
TOPLUMSAL CİNSİYET
EŞİTLİĞİNE AYRILIYOR.

Bugün dünya çapında tam 11 milyon kız çocuğu okulu bırakma riskiyle karşı karşıya². Kız çocuklarının eğitimden kopması erken yaşta evlilikler riskini artırıyor. Bugün dünyada her 5 kız çocuğundan 1'i 18 yaşından önce evlendiriliyor; evlenen her 3 kızdan 1'i ise çocuk yaşta anne oluyor. Sağlık risklerinin yanında erken yaşta evlenenlerin yarısı şiddete maruz kalıyor. Buna rağmen hayırseverlik fonlarının maalesef sadece yüzde 8'i toplumsal cinsiyet eşitliğine ayrılıyor.³

Eğitimden kopan ve hayattan beklentileri azalan kız çocukları, bugün Türkiye'nin de en büyük problemlerinden biri olan, "ne eğitimde ne istihdamda" (NEET) dediğimiz gruba dâhil oluyor. Eğitime erişimin hem temel bir hak hem de kalkınma için bir ön koşul olduğunu biliyoruz. Vakıf olarak bu sorunun çözümüne öncelik veriyoruz. Yakın zamanda kıymetli ortaklarla birlikte ne eğitimde ne istihdamda olan genç kadınlara yönelik yeni bir projeye daha başlayacağımızı sizlerle paylaşmak isterim.

Vakıflar olarak, faaliyet alanımız her ne olursa olsun programlarımıza toplumsal cinsiyet eşitliği merceğiyle bakmamız, kadınları ve kız çocuklarını destekleyen ek müdahaleler gerçekleştirmemiz gerekiyor.

Unutmamalıyız ki iklim acil durumu karşısında zincirin en zayıf halkası kadar güçlüyüz

Dünyamız iklim değişikliği nedeniyle geri dönülmesi mümkün olmayan bir noktaya doğru ilerliyor. İşte bu sebeple artık iklim değişikliği değil, iklim acil durumu diyoruz. Hükümetlerin, özel sektörün, sivil toplumun ve akademinin dünyamızı korumak için hep birlikte aynı amaç doğrultusunda çalışması gerekiyor. Tüm bu çalışmalara rağmen iklim aciliyetiyle mücadelede tek başına gelişmiş ülkelerin taahhüt ve çalışmalarının global sorunlarımızı çözmeye yetmeyeceği görülüyor. Önümüzdeki 20 yıl boyunca dünyadaki toplam karbon salımının %80'ininden fazlasının gelişmekte olan ülkelere geleceğini biliyoruz. Bu ülkelerin temiz enerji dönüşümüne ayırabilecek kaynak ve imkânları kısıtlı. Dolayısıyla, nasıl ki pandemiyle mücadeleyi tüm dünyanın aşılama süreci tamamlanmadan kazanamayacağız; iklim aciliyetiyle ilgili global sorunlara karşı da devletler ve özel sektör iş birliği içinde gelişmekte olan ülkelere filantropi anlayışıyla gerekli kaynakları ve imkanları sağlamazsak bu mücadeleyi kazanamayacağımızın farkındayız, çünkü biliyoruz ki dünyamız aslında ancak en zayıf halkamız kadar güçlü. İklim acil durumuyla ilgili, toplumsal bir değişim yaratmak için, üçüncü sektör olarak adlandırdığımız, filantropi kuruluşlarına sahada çalışan sivil toplum örgütlerini güçlendirme görevi düşüyor.

Afet filantropisi alanında, çalışan kuruluşların konuya ayırdığı yıllık fon miktarının yüzde 2'den az olması⁴ oldukça endişe verici. Bugün biliyoruz ki, doğrudan bu alanda faaliyet göstermese dahi, iklim acil durumuyla mücadele artık tüm vakıfların stratejisinin bir parçası olmalı. Çünkü iklim aktivistlerinin de defalarca söylediği gibi “bir B gezegeni yok.”

I Toplumsal meselelere kalıcı çözümler üretmeliyiz

Eşitsizliklerle mücadelede sahada hak temelli çalışan güçlü sivil toplum kuruluşları olmadan toplumsal meselelere uzun vadeli ve kalıcı çözümler bulunabileceğine inanmıyoruz. Bu nedenle, Sabancı Vakfı Hibe Programları'nda 2007 yılından bu yana kadın, genç ve engellilerin eşit haklara sahip olmaları ve topluma aktif katılımlarını sağlamak amacıyla çalışan sivil toplum örgütlerinin hayata geçirdiği projelere hibe verirken, kapasitelerini güçlendirmeleri ve daha etkin çalışmalarını için destek olduk.

Böylece, ilk hibe desteğini bizden alan birçok sivil toplum kuruluşu, bu deneyimin ardından ulusal ve uluslararası farklı fon kaynaklarına erişebilir hâle geldi. Yerelde sivil toplum örgütlerinin güçlenmesine tanık olduk.

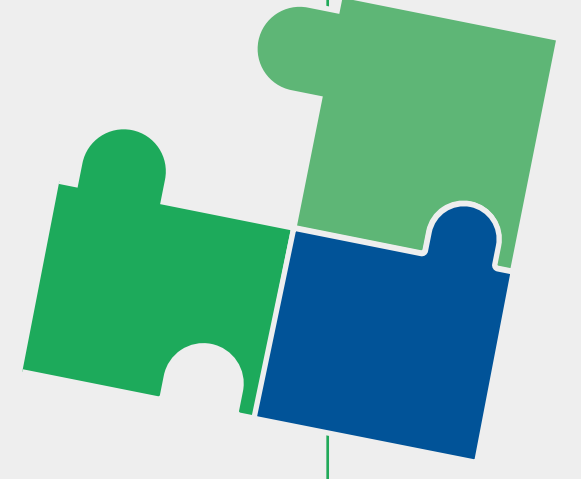
İçinde yaşadığımız dünyada sosyal değişim yaratmak için bireylerin gücüne ve azmine inanmalı, onları desteklemeliyiz. Bu kapsamda 2009 yılından bu yana yaşadıkları çevrede karşılaştıkları sorunları çözmek için uğraşan, topluma cesaret verenlere ışık tutan Fark Yaratanlar Programı'nı gerçekleştiriyoruz. Fark Yaratanlarımızdan İhtiyaç Haritası bugün tüm Türkiye'de bilinen, afet anlarında öncü çalışmalar yürüten bir kurum hâline geldi. Diğer taraftan 2021 yılı Fark Yaratanlarımızdan Erişilebilir Her Şey ekibi de benzer şekilde yürüttüğümüz iletişim çalışmaları sonucunda engellilik alanında pek çok kurumla iş birliği yapıyor, etki alanını her geçen gün genişletiyor.

I İyileşmenin yolu gönüllülükten geçiyor

Global çaplı büyük sorunlarla mücadelede tek başına devlet politikaları, özel sektör ve filantropi kuruluşlarının faaliyetleri yetmez. Bu tip sorunların çözümünde **sahada çalışan gönüllülere** de ihtiyacımız var. Biliyoruz ki gönüllü olarak harekete geçme, çözüme katkıda bulunma bizlere kendimizi iyi hissettiriyor. **Ülkemizde, özellikle gençlerin, iklim aciliyeti ve eşitsizliklere yönelik duyarlılıklarının arttığını mutlulukla yakından takip ediyorum.** Gönüllülük hareketi kolektif bir bilinci temsil ederse yansımaları çok daha güçlü olur. Kurumsal gönüllülüğün iyi bir örneği olan Sabancı Gönüllüleri, yıllardır çok değerli çalışmalara imza atıyor. Ülkemizde yaşanan doğal afetler sonrasında, binlerce Sabancı Gönüllüsü hep birlikte, yaralarımızı sarmak için ülkemizin dört bir yanında gönüllü olarak çalıştı.

Faydalı olmak isteyen ve bunun için gönüllü olarak taşın altına elini koyan her birey kendi imkanları dahilinde çözümün bir parçası olabilir. Çözüm için çaba göstermek bizlere kendimizi iyi hissettirir ve unutmamalıyız ki ancak **birlik olursak bu kriz dönemlerinin üstesinden gelebiliriz.**

| Teknoloji ve dijitalleşme tüm dünyayı bir yapıyor

Dijitalleşmenin de etkisiyle “iyilik” dünyanın her yanına sıçrayabiliyor. Gelişen teknolojiler sayesinde, dünyanın neresinde olursa olsun, ihtiyacı olana kolayca erişip, destek olabiliyoruz. Dijitalleşmenin en önemli kazanımlarından biri fiziksel mesafeleri ortadan kaldırmasıdır. Dijital dönüşüm tüm dünyayı “bir” yapıyor.

Sürdürülebilir bir dünya için, yenilenebilir enerji alanında, üniversite ve iş dünyasının birlikte yürüttüğü çözüm odaklı global araştırmalar ivme kazanıyor. Global enerji dönüşümü kapsamında devrim niteliğindeki umut veren teknolojik gelişmeleri yakından takip ediyoruz.

Gelişen teknoloji sayesinde toplumsal sorunlara karşı yenilikçi çözümler üretebiliyoruz. Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde, eğitime erişimde ve engellilik alanındaki sorunların çözümünde **teknolojinin gücünden faydalanmalıyız.** Ülkemizde, bu alanda geliştirilmiş iyi örneklerimiz var. Türkiye İşitme Engelliler Derneği, geliştirdiği yazılım aracılığıyla Türkçe ve işaret dili ile hazırladıkları hikâye kitaplarını işitme engelli ve sağır çocukların kullanımına sunarak hem dil gelişimlerini hem de eğitime erişimlerini sağlıyor. Görme engelli bireylerin sosyal hayata eşit katılımını sağlayan akıllı bir baston olarak öne çıkan WeWalk da sosyal girişimcilik alanında dünya çapında iyi bir örnek olarak adından söz ettiriyor. Eğitimde fırsat eşitliğinin en kritik konuların başında yer aldığını göz ardı edemeyiz. E-Bursum platformu, geleneksel bir hayırseverlik yöntemi olan bursları dijitalleştirerek gençlerin eğitime ve istihdama erişimini kolaylaştırıyor. Cep telefonlarına yüklenen uygulamalar sayesinde şiddet gören kadınların acil yardım hatlarına ulaşması sağlanıyor.

| Daha iyi bir dünya için harekete geçme zamanı

Birbirimizden öğrenmeye ve deneyimlerimizi paylaşmaya her zamankinden daha fazla imkânımız ve ihtiyacımız var. Mektubuma son verirken, iyiliğin yayılması ve çoğalmasını diliyorum. **Her birimiz, kendi gücümüz yettiği kadar** çözümün bir parçası olmak için harekete geçmeliyiz. Unutmamalıyız ki, kendi gücümüzün yettiği ölçüde eşitsizliklerle mücadele için çalışmak ve ihtiyacı olana destek olmak hepimize iyi gelecek.

Daha iyi bir dünya için, katkıda bulunabileceğiniz ve kendinizi iyi hissedebileceğiniz mutlu bir yıl diliyorum.

Güler Sabancı
Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı